

Johan Philipsen (V):

I anledning af ministerens udtalelser om, at diverse organisationer nok skulle varetage miljøhensyn, vil jeg gerne sige følgende: det er selvfølgelig korrekt, når ministeren siger det, men det ulykkelige er, at informationen til befolkningen igennem presse og fjernsyn har fundet sted under forkerte forudsætninger. Vi har noget, vi kalder standfugle, som ruger inden for diget, og så har vi noget, vi kalder trækfugle, hvoraf edderfugle og en 3, 4, 5 andre arter raster hele efteråret igennem i vadehavet, altså foran det nuværende dige. Men hvis vi skal have en bestand af helårsfugle, skal de selvfølgelig have rugepladser bag ved det nuværende dige, og det har de hidtil ikke kunnet få. Rugepladser foran diget har jo været umulige på grund af tidevandet. Det er svingningerne i vandstanden bag det nuværende dige, der har decimeret bestanden af standfugle. Selvfølgelig har trækfuglene kunnet raste i vadehavet, men det er der masser af mennesker, der ikke kender til forholdene, der har fået forkert i halen.

I forbindelse med ministerens forestående forhandlinger med Vesttyskland vil jeg sige følgende: hr. Burgdorf omtalte noget, som jeg ikke ved hvor stammer fra, formodentlig fra den dansk-tyske grænsevandløbskommission, der i sin tid havde givet Tyskland tilladelse til at etablere en højvandspumpe ved Verlath. Men det er rigtigt, når hr. Burgdorf siger, at det har forøget vanskelighederne, og det er også rigtigt, at det burde tyskerne skrive på Danmarks kreditside ved forhandlingerne, for det korte af det lange er jo, at Slesvig-Holsten er parat. Dernede har de delingen 70 pct. til landet og 30 pct. til provinsen, og det beløb, der er tale om, er jo et sted imellem 22 og 23 mill. DM. Det er såmænd det hele, og det skulle ikke være ugørligt for ministeren at overtale dem til, trods deres i øvrigt store forpligtelser langs hele den slesvig-holstenske kyst, at få det fremskyndet af hensyn til Danmark.

Jeg beder altså ministeren om at undersøge, hvornår den tilladelse til højvandspumpen i Verlath blev givet, og gøre tyskerne opmærksom på, at vi derved har overtaget en forpligtelse, som i realiteten var en tysk forpligtelse, selv om selvfølgelig det område havde naturlig afstrømning mod Danmark, hvor de gamle internationale regler gælder, at dér hvor afstrømningen altid har gået, følger også forpligtelserne med.

Ministeren for offentlige arbejder (Kjeld Olesen):

Det er jo rigtigt, at når vi kommer ind i de nærmere drøftelser med vesttyskerne, vil der være en lang række praktiske problemer. Jeg har nu fundet, at den rigtige rækkefølge i denne sag er at få sikret det fremskudte dige, at komme i gang med det, og derfor fremsætter jeg forslaget, selv om vi ikke er ved vejs ende med alle formaliteterne. Det er klart, at de bemærkninger, hr. Johan Philipsen her rejste omkring tidligere aftale med vesttyskerne og spørgsmålet om afvanding osv., vil komme ind i billedet, når vi skal til at forhandle om en mere varig løsning, herunder også om de økonomiske problemer.

Så vil jeg bare lige gentage over for hr. Johan Philipsen, at det er klart, vi har en forpligtelse, når det drejer sig om fuglelivet, og jeg er, ud fra hvad jeg har læst, meget enig med hr. Johan Philipsen i, at det naturligvis er ganske særpræget i dette område. Men vi er altså enige om, at vi skal have bygget diget. Der er visse risici forbundet med det. Hvis vi har en fælles indstilling om at tage videst mulige miljøhensyn, er jeg sikker på, at vi også kan finde frem til en acceptabel løsning, og at eftertiden vil vise, at vi fik sikret det, der skulle sikres.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (K. J. Mortensen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til udvalget om offentlige arbejder. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om folkeafstemning om Statens Kunstfond [af Poulsgaard m. fl.].

(Lovforslag nr. L 171. Fremsat 26/4 77).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Folketinget har for mindre end en måned siden, nemlig den 20. april, drøftet lovgivningen

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

om Statens Kunstfond på baggrund af den redegørelse om revisionen af loven om Statens Kunstfond, som jeg skriftligt har givet folketinget. Senere har folketinget med tilslutning fra alle partier bortset fra fremskridtspartiet og retsforbundet vedtaget en lov om ændring af loven om Statens Kunstfond, hvorefter den egentlige revision er udskudt til næste folketingsår og fondets bevilling forhøjet med 2 mill. kr. under henvisning til stedfunden prisudvikling.

Under folketingets behandling af min redegørelse blev det nu fremsatte forslag også nævnt, men uden at der blev tilkendegivet støtte hertil fra nogen, bortset fra retsforbundet. Jeg selv gav udtryk for, at jeg ikke var tilhænger af, at spørgsmålet om, hvorvidt vi skal have et kunstfond eller ikke, underkastes folkeafstemning. Denne opfattelse har jeg stadig.

Fremskridtspartiets begrundelse for lovforslaget er, at der på kunstfondets område består et skisma mellem befolkningen og folketinget i den forstand, at folketingets vedtagelser på dette område ikke er i overensstemmelse med befolkningens ønsker. Hvis denne opfattelse skulle knæses, er jeg bange for, at vi ville komme ud i nok så mange folkeafstemninger, al den stund det er folketingets opgave også at vedtage love, som er upopulære og nødvendige må være det, hvis man skal foretage en helhedsbedømmelse.

Der siges intet i fremskridtspartiets lovforslag om, hvad der skal ske, såfremt en folkeafstemning ville give et flertal for fondets nedlæggelse. Er det meningen, at den virksomhed, som fondet nu varetager, ikke længere skal finde sted, således at der for fremtiden ikke skal ske kunstneriske udsmykninger af offentlige bygninger, og at der ikke længere skal være mulighed for at støtte seriøst arbejdende unge kunstnere på et tidspunkt, hvor en sådan støtte er af afgørende betydning for deres kunstneriske udvikling? Fremskridtspartiet tager helt fejl, hvis det tror, at flertallet af den danske befolkning går ind for sådanne u-landstilstande. Det er min faste overbevisning, at der i befolkningen er en stigende interesse og en voksende forståelse for den samfundsmæssige betydning og betydningen for den enkelte af, at der frembringes kunst, og jeg tror ikke, at befolkningen stående over for den kendsgerning, at en nedlæggelse af fonden vil betyde en betydelig nedgang i den kunstneriske produktion, ville

stemme ja til en nedlæggelse af Statens Kunstfond. Det er klart, at også Statens Kunstfond må underkastes tilpasninger til udviklingen, at der kan foretages justeringer, men principielt må vi fastholde selve Statens Kunstfonds grundlag.

Jeg skal derfor afvise det fremsatte lovforslag og i øvrigt henvise til min redegørelse om Statens Kunstfond, hvori jeg har fremlagt mine synspunkter om fondet og dets virksomhed.

Bakholt (S):

Da mit partis ordfører er optaget af en anden opgave i øjeblikket, skal jeg meddele, at socialdemokratiet afviser dette forslag med de begrundelser, ministeren her har givet.

Johan Philipsen (V):

Jeg skal på venstres vegne afvise forslaget og kun føje til, at dette ville være et misbrug af folkeafstemningsinstituttet, og fædrene til denne bestemmelse ville nok have undret sig såre over, at nogen senere kunne finde på at bruge det til det formål, som fremskridtspartiet nu forsøger at bruge dette institut til.

Keld Andersen (KF):

Da vor ordfører i denne sag, hr. Stetter, ikke er til stede, skal jeg sige, at den konservative gruppe ikke ønsker at fravige den fremgangsmåde, som er fastlagt i grundlovens § 42 vedrørende begæring om folkeafstemning.

Det er helt legalt, at forslagsstillerne mener, at Statens Kunstfond skal nedlægges, men så kom dog med et forslag, som direkte sigter herpå! Synspunkterne for og imod kan så lægges frem, således at folketinget på sædvanlig vis kan finde frem til en afgørelse. Den konservative gruppe kan ikke støtte dette forslag.

Langsted (CD):

Det fremsatte lovforslag vidner for os at se om en total mangel på forståelse af, hvad der egentlig er samfundsopgaver. I øvrigt er der jo kun tale om mindre end $\frac{1}{10}$ promille af hele statsbudgettet.

Vi er i CD principielt modstandere af folkeafstemninger i tide og utide. Dette er utide.

Ole Henriksen (SF):

Vores ordfører er desværre forhindret i at være til stede her, men jeg skal på socialistisk folkepartis vegne afvise det forslag, der ligger her.

[Ole Henriksen.]

Jeg bemærker, at der i bemærkningerne til forslaget er nævnt noget om, at der siden Rindals dage har eksisteret en usund fornemmelse, og vi er da klar over, at siden Rindal tog kulturddebatten op på den led, som var et særkende for ham, følges den nu meget godt op af fremskridtspartiet; dermed vil det altså også forblive en usund affære med kulturpolitikken, hvis man fortsætter i det spor.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Hvis forslaget skal tages alvorligt, må man i hvert fald konstatere, at der ingen interesse er for dette forslag. Af forslagsstillerne er én eneste til stede, mens hverken hr. Poulsgaard, hr. Glistrup, hr. H. C. Hansen, hr. Kjærulff-Schmidt eller hr. Voigt har ment, at dette har så stor en betydning, at de ofrer deres eftermiddag på at være her. Og hvis man kigger op og ser på, om det måtte have interesse uden for denne sal, er der tre tilhørere. Af dem, der er til stede fra de øvrige partier, ser det ud til, at der i hvert fald er en enkelt til stede fra de fleste partier. Det kunne tyde på, at vi andre heller ikke tillægger det større interesse.

Nu mener jeg, at folkeafstemninger skal tages alvorligt, men skal de tages alvorligt, forudsætter det også, at folk, der fremsætter forslag om folkeafstemninger, gør det på en alvorlig måde. Her er ikke tale om folkeafstemning om et princip eller en voldsomt stor beslutning af økonomisk rækkevidde af blot noget omfang. Princippet er der slet ikke. Princippet havde naturligvis været: skal der gives støtte fra statens side til kulturelle foranstaltninger, ja eller nej? Så havde der været et princip i det. Men det er der ikke, der er alene et forslag om folkeafstemning om en udgift på statsbudgettet, der omfatter 8 mill. kr. Da der findes udgifter på ca. 80.000 mill. kr., vil det sige, at hvis vi skulle følge dette op, skulle vi risikere sådan noget som 10.000 afstemninger, og hvis man regner med, at det skal være på hverdage, vi skal stemme, er det 300 afstemninger om dagen. Det har – undskyld udtrykket – så vidt jeg kan se intet med sund fornuft at gøre. Der er hverken principper, rimelige økonomiske foranstaltninger eller andre fornuftige ting forbundet med dette forslag. Det må afvises.

Chr. Christensen (KrF):

Kristeligt folkeparti er principelt tilhænger af folkeafstemning, men det forudsætter jo, at

sagerne har et sådant indhold, at det er rimeligt at sende dem ud til folkeafstemning. Det mener vi ikke at dette forslag har, og derfor må vi afvise det.

Ordføreren for forslagsstillerne (Svend Andersen) (Rosk. a.) (FP):

Jeg er ikke i stand til at takke for nogen særlig varm modtagelse af dette forslag, men det er jeg nu heller ikke vant til, så det gør nu ikke så meget. Jeg skal kort gennemgå de bemærkninger, der har været gjort fra de andre partiers ordførere.

For det første sagde man fra konservativ side: det er da helt legalt, at fremskridtspartiet mener, at man skal nedlægge kunstfondet, men så kom dog med et forslag. Det har vi jo gjort adskillige gange, og hver gang er det selvfølgelig blevet nedstemt. Derfor mener vi, da vi simpelt hen ved, at der ude omkring i befolkningen er meget, meget delte meninger – og efter vores opfattelse er meningerne delt på den måde, at der i befolkningen er et klart flertal, der går imod at give statstøtte til kunstfondet – at det er rimeligt, at befolkningen får mulighed for at tage stilling til dette forslag.

CD sagde, at forslaget var udtryk for en eller anden form for mangel på forståelse for, hvad der er tide, og hvad der er utide. Jeg synes, det er en underlig måde at fremsætte tingene på. Det må vel være således, at hvis man mener noget med demokratiet og man mener det er rimeligt, at befolkningen får mere medindflydelse, end den har i øjeblikket, så er det altid tide, så er det altid det rigtige tidspunkt at sende en sag ud til folkeafstemning på.

SFeren sagde, at det var en usund affære. Man kan næsten lægge alle ordene sammen fra næsten samtlige ordførere, og man vil finde frem til, at der ikke i disse ord var ét eneste sagligt argument mod forslaget. Det var sådan nogle værdiladede ting som tide og utide og usund affære og kom med et forslag og lignende ting, altså ikke et eneste relevant argument mod selve forslaget.

Hr. Bernhard Baunsgaard var ude i den større matematik. Han begyndte med at sige, at hvis man nu sagde, at der skulle være folkeafstemning for hver eneste 8 mill. kr.s udgift, der er på statsbudgettet, så kom man til, at der skulle afholdes 300 folkeafstemninger om dagen. Men, hr. Bernhard Baunsgaard, det er jo ikke sådan, at vi forestiller os, at vi ville lave 200 folkeafstemninger om børnetilskud

[Svend Andersen (Rosk. a.)]

f. eks., som koster omkring 3 mia kr. Den må-
de at lave matematik på, hr. Bernhard Baun-
sgaard, er jo fuldstændig meningsløs, for at sige
det meget mildt, synes jeg nok.

Hr. Bernhard Baunsgaard havde også nogle
andre værdiladede begreber, som at der ingen
principper var i det, for hvis der var principper
i det, skulle man tage stilling til, om man ville
give støtte til kultur eller ikke til kultur, ikke
sådan noget med kunstfondet. Men når der nu
i befolkningen er en så stor modstand imod at
give tilskud til kunstfondet og folketinget på
trods heraf bare krænger det ned over hovedet
på befolkningen, så er det vel også rimeligt, at
man får lov til at stemme om det; så skal man
ikke begynde at tale om principper eller ikke
principper. Det er ikke det, det drejer sig om.
Det, det drejer sig om, er, at den danske be-
folkning får en retfærdig mulighed for at få en
medindflydelse på, hvad de bruger deres
penge til.

Men jeg skal endnu en gang anbefale forsla-
get med de ganske få bemærkninger, at det må
nu være rigtigt i et demokrati, at man, så vidt
det overhovedet er muligt, lægger så mange ting
ud til folkeafstemning som muligt. Vi ved alle
sammen herinde, at vi ikke er repræsentative
på alle måder. Vi - f. eks. hvis man tager hr.
Bernhard Baunsgaard, eller man tager mig -
tager stilling til flere tusinde forskellige forslag
om året, hvor jeg måske er blevet valgt, bare
fordi jeg går ind for en afskaffelse af ind-
komstskatten. Jeg skal alligevel tage stilling til
en lang, lang række andre ting. Det samme
skal hr. Bernhard Baunsgaard. Vi er ikke re-
præsentative over for vore vælgere i alle disse
tusinde spørgsmål. Derfor er det rimeligt, at
vore vælgere, befolkningen, får så store og så
hyppige muligheder som overhovedet muligt
for at tage del i debatten og altså få nogen
indflydelse på hvad det er deres penge skal
bruges til.

Mølgaard (DR):

Retsforbundets gruppe er positivt indstillet
over for, at vi får flere folkeafstemninger og
dermed mere direkte demokrati, end vi kender
det i dag. Vi mener også, at en række af de
tekniske indvendinger, der kan rejses over for,
at man laver folkeafstemninger, er indvending-
er, der baserer sig på det valgssystem, vi har i
dag, og som vi mener der kan være grund til
at modernisere, fordi teknikken faktisk er skre-

det videre frem, end dengang man fastlagde den
afstemningsmetode, vi arbejder med nu.

Med den teknik og med den metode, vi ar-
bejder med i dag, er der unægtelig et behov for,
hvis man skal have folkeafstemninger i større
omfang, end vi har det i dag, at skelne i høj
grad imellem, hvad der er væsentlige sager, og
hvad der er uvæsentlige sager, og så lade de
væsentligste af sagerne blive dem, der kom-
mer ud til folkeafstemning.

Jeg vil give forslagsstillerne ret i, at dette
ikke er en helt uvæsentlig sag. Det er ikke en
sag, der er helt uden betydning, men om det er
den, der vil være blandt de væsentligste, hvis
vi skulle pille 12 sager ud for at styrke det di-
rekte demokrati, er vi ikke rigtig færdig med at
drøfte i retsforbundets gruppe, men med dette
forbehold vil jeg i øvrigt give tilslutning til for-
slaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

*Lovforslagets overgang til anden behand-
ling
vedtoges uden afstemning.*

Den fg. formand (K. J. Mortensen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til ud-
valget for forretningsordenen. Hvis ingen gør
indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det
som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlem af folketinget *Orla Møller*, der har
orlov på grund af midlertidig udsendelse i of-
fentligt hverv, har meddelt mig, at han fra og
med den 20. maj atter kan give møde i tinget.
Stedfortræderens, *Poul Mortensens*, hverv som
midlertidigt medlem af folketinget i anled-
ning af hr. Orla Møllers orlov ophører her-
efter fra nævnte dato at regne.

Finansudvalget har afgivet betænkning over
forslag til lov om tillægsbevilling for finans-
året 1. april 1976 - 31. marts 1977. (Lovfor-
slag nr. L 168). Eksemplarer vil blive omdelt.

Finansudvalget har afgivet:

*Betænkning over den af statsrevisorerne af-
givne betænkning over statsregnskabet for fi-
nansåret 1974-75.*

(Beslutningsforslag nr. B 52).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Undervisningsudvalget har afgivet betænkning over forslag til folketingsbeslutning om udsættelse af adgangsregulering til videregående uddannelse. [Af Freddy Madsen m. fl.]. (Beslutningsforslag nr. B 38). Eksemplarer vil blive omdelt.

Det energipolitiske udvalg har afgivet betænkning over forslag til lov om ændring af lov om elektriske stærkstrømsanlæg. (Lovforslag nr. L 90). Eksemplarer vil blive omdelt.

Undervisningsudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Lovforslag nr. L 162). Eksemplarer vil blive omdelt.

Kommunaludvalget har afgivet tillægsbetænkning over forslag til lov om udskrivning af amtskommunal grundskyld for skatteåret 1978. (Lovforslag nr. L 157). Eksemplarer vil blive omdelt.

Skatte- og afgiftsudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov om ændring af lov om forbrugsbegrænsende foranstaltninger og lov om forskellige forbrugsafgifter. (Afgift af fjernsynsmodtagere). (Lovforslag nr. L 127). Eksemplarer vil blive omdelt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Erhvervsudvalget (18/5 77):

Udtræder: Lindinger

Ny stedf.: Langsted

Folketingets næste møde afholdes i overmorgen, fredag den 20. maj, kl. 11 med følgende dagsorden:

- 1) *Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Poul Dalsager.*
- 2) *Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.*

3) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om udskrivning af amtskommunal grundskyld for skatteåret 1978.

4) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om DSB.

5) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om landinspektørvirksomhed.

6) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om læreruddannelsen i Grønland.

7) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om støtte til erhverv i Grønland.

8) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov for Grønland om kommuneskat. (Indførelse af landsskat).

9) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov for Grønland om arealanvendelse, byudvikling og bebyggelse.

10) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om blyndhold m. v. i motorbenzin.

11) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af toldloven.

12) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v. (Familieoverdragelse af landbrugsejendomme).

13) *Forhandling om socialministerens redegørelse af 13. maj 1977 om gennemførelsen af en pensionsreform.*

Mødet hævet kl. 16.45.